

Beslutningsforslag nr. B 83. Fremsat den 24. februar 2006 af Lone Dybkjær (RV), Marianne Jelved (RV), Margrethe Vestager (RV), Kirsten Brosbøl (S), Pia Gjellerup (S), Jan Petersen (S), Anne Grete Holmsgaard (SF), Ole Sohn (SF), Majbrit Berlau (EL) og Jørgen Arbo-Bæhr (EL)

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af forretningsorden for Folketinget (Nedsættelse af et Ligestillingsudvalg)

§ 1

I forretningsorden for Folketinget, som vedtaget den 17. december 1953 og senest ændret den 16. december 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 7, *stk. 1*, indsættes efter nr. 13 som nyt nummer:

»14) Ligestillingsudvalget.«

Nr. 14-25 bliver herefter nr. 15-26.

2. I § 7, *stk. 5*, ændres to steder »25« til: »26«.

§ 2

Folketingsbeslutningen træder i kraft fra begyndelsen af folketingsåret 2006-07.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en revideret genfremsættelse af B 94 fra folketingsåret 2004-05, 2. samling, jf. Folketingstidende, forhandlingerne side 3997 og tillæg A side 7988 og 7989.

Nedsættelse af et ligestillingsudvalg

Forslaget har til formål at tilvejebringe et egnet forum til drøftelse af ligestillingssspørgsmål – et forum, som efter forslagsstillernes opfattelse ikke er til stede i dag. I dag er ligestillingsforslag henvist til behandling i diverse udvalg, hvor ligestillingsordførerne ikke nødvendigvis er medlemmer eller stedfortrædere. Hermed bliver der tale om en fragmenteret behandling af ligestillingssspørgsmålene, som gør det vanskeligt for de involverede medlemmer at erhverve sig den faglige dybde og indsigt i ligestillingsforholdene såvel her i landet som i udlandet. Nedsættelse af udvalget vil derfor give mulighed for at skabe et fokuseret og samlet overblik over ligestillingsområdet.

De stående udvalg blev etableret over en længere periode i 1960'erne for at finde deres endelige etablering i begyndelsen af 1970'erne. I et notat om ændringer af Folketingets forretningsorden fra den 3. december 1964 udarbejdet af den daværende formand for Folketinget skrives der om en udvidelse fra 6 til 12 stående udvalg: »Til fordel for en sådan ordning taler ikke mindst, at den vil kunne bidrage til, at lovforslagene under deres behandling i folketinget ses i et *vide-re perspektiv*, end det kan ventes, når spørgsmål af ensartet karakter behandles af forskellige grupper af medlemmer. Skal helhedssynspunkterne kunne trænge igennem, vil det være af stor betydning, at medlemmerne på hver sit felt opnår den indsigt og det overblik, der gennem årene erhverves ved stadig beskæftigelse med et bestemt, ikke for snævert afgrænset lovgivningsområde.« (Side 3 i beretning afgivet den 10. august 1965). Dengang var situationen, at stort set alle lovforslag blev henvist til et specielt udvalg nedsat til lejligheden. Imod talte, at man frygtede, at folketingsmedlemmer herved blev for specialiserede, og også, at et lovforslag kunne række ind over flere udvalgsområder. Det blev derfor også forudset, at der

kunne blive tale om, at »hovedudvalget« bad om kommentarer fra et andet udvalg. Men den helt store debat om netop denne vigtige ændring var der ikke. Det var helt åbenbart, at det eksisterende system ikke kunne fortsætte. Til gengæld var der lange debatter om forhold, som i dag er helt selvfølgelige: bevilling af orlov for en kortere periode, elektronisk afstemning, tale fra ens plads osv.

De stående udvalg har gennem årene været af forskelligt antal og indhold. Der er tale om en løbende justering af forretningsordenen. Der har ikke tidligere været nogen særlig diskussion, når et nyt udvalg skulle etableres, og spørgsmålet har ikke i nævneværdig grad været politiseret.

Ligestillingsministeren

Den første minister for ligestilling blev udnævnt af statsministeren den 1. juli 1999, men dette blev ikke fulgt op med nedsættelse af et ligestillingsudvalg. Folketinget har derfor ikke – knap 7 år efter, at den første minister for ligestilling blev udnævnt – et egnet udvalg til at behandle forslag eller følge udviklingen på området. I Håndbog i folketingsarbejdet står desuden følgende om stående udvalg: »De [udvalgene, red.] betegnes som stående, fordi de eksisterer, uanset om de har aktuelle sager at beskæftige sig med. Det mest almindelige er, at udvalgenes sagsområder svarer til ministerens sagsområder. De fleste udvalg har derfor en fagminister, hvis ansvarsområde svarer til udvalgets. Der er dog ikke noget i vejen for, at et udvalgs sagsområder dækker flere ministres sagsområder.« (Håndbog i folketingsarbejdet, oktober 2005, 4.1., s. 42) I dette tilfælde har Folketinget omvendt praksis. Der er en minister for området, men intet udvalg.

I Folketingets omvisningsvejledning står: »I Folketingssalen foregår de overordnede politiske drøftelser, og det er her, de formelle beslutninger bliver truffet. Men det er i de 24 faste eller stående udvalg, beslutningerne bliver forberedt og pudset af. Man kan derfor på en vis måde sige, at udvalgene er Folketingets værksteder.« (Omvisningsvejledning, Folketinget, marts 2004, 3.9. Ved udvalgstavlen, s. 13).

Nedsættelsen af et stående ligestillingsudvalg skal derfor skabe et arbejdsorgan eller værksted, hvor en faglighed for ligestillingsordførerne i Folketinget kan samles, og hvor de gennem deres arbejde kan øge bevidstheden om, at ligestilling endnu ikke er en realitet i Danmark.

En gennemgang af lov- og beslutningsforslag i folketingsåret 2004-05 (2.samling) og i indeværende folketingsår viser, at der var følgende ligestillingsrelaterede forslag:

Folketingsåret 2004-05, 2. samling

- B 22 – flere kvinder på topposter
- B 87 – nedsættelse af en forfatningskommission
- B 94 – oprettelse af et ligestillingsudvalg
- B 99 – ligestillingsvurdering af samtlige lovforslag

Folketingsåret 2005-06

- L 1 – tronfølgeloven
- L 99 – kønsopdelt lønstatistik
- L 102 – barseludligningsloven
- B 3 – nedsættelse af en forfatningskommission
- B 13 – kønsopdelt lønstatistik
- B 46 – fokus på køn i undervisningen
- B 53 – barselorlov for fædre
- B 66 – barselorlov for fædre

Disse forslag har været henvist til behandling i diverse udvalg i Folketinget. Ovenstående lov- og beslutningsforslag inkluderer oplagte ligestillingsforslag, men også forslag som B 69: forslag om folketingsbeslutning om hjælp og frihed til ofre for menneskehandel, som var henvist til behandling i Folketingets Socialudvalg i folketingsåret 2004-05 (2. samling), har ligestillingsrelation, ligesom et blik på de stillede spørgsmål i Folketingets Socialudvalg vidner om ligestillingsrelaterede spørgsmål. For Socialudvalgets vedkommende er spørgsmål 42-46, 56, 69 og 73 i folketingsåret 2004-05 (2.samling) og spørgsmål 105-114 og 116-117 i indeværende folketingsår ligestillingsrelaterede.

Endvidere kan nævnes en række tiltag inden for satspuljemidlerne på kvindeligestillingsområdet, som ikke får en samlet behandling og opfølgning. Det gælder også ligestillingsrelaterede spørgsmål stillet som § 20-spørgsmål.

Det ville ligeledes være naturligt med en løbende diskussion af ligestillingsministerens redegørelse. Det finder heller ikke sted i dag.

Endelig kan anføres, at den meget omfattende kommunalreform heller ikke blev ligestillingsbehandlet af Folketinget. Resultatet af reformen er, at andelen af kvinder på lederposter er reduceret markant. Tal for li-

gestillingen i tre af Danmarks store kommuner: København, Århus og Odense, hvor langt de fleste topchefer er mænd, vidner ligeledes om behov for et stående ligestillingsudvalg. I ligestillingsloven står, at »offentlige myndigheder inden for deres område skal arbejde for ligestilling og indarbejde ligestilling i al planlægning og forvaltning«, men virkeligheden ser – til trods for loven – anderledes ud (jf. også de ligestillingsvurderinger, som kommunerne i fremtiden skal aflevere til Ligestillingsministeriet).

Det er muligt, at et ligestillingsudvalg ikke havde ændret disse fakta, men det kunne i hvert fald have sikret større opmærksomhed på risikoen for, at det vil gå sådan, og dermed øge bevidstheden for en indsats ude i kommunerne. Under alle omstændigheder vil det være ønskeligt, hvis der skal ske en reel ligestillingsvurdering af de kommunale redegørelser, som kommunerne i fremtiden skal aflevere til ligestillingsministeren, at der er et udvalg i Folketinget med den nødvendige ekspertise, som kan behandle redegørelserne. På linie med, at ligestillingsloven foreskriver, at lovforslag skal ligestillingsvurderes og mainstreamingprincippet indbygges, og at det skal foretages af eksperter i ligestillings- og kønsemner.

Afsluttende kan det nævnes, at en meget stor del af den lovgivning, som finder sted på ligestillingsområdet, er implementeringer af EF-direktiver, aktioner m.v., som behandles i Europaudvalget, men uden forudgående behandling i et fagudvalg, da et sådant ikke eksisterer. Om end det skal nævnes, at forslagene formelt passerer Det Politisk-Økonomiske Udvalg i Folketinget.

Det er ikke givet, at alle forslag m.v. skal behandles i et ligestillingsudvalg som hovedudvalg, men for nogle forslags vedkommende vil det være naturligt. For de resterendes vedkommende vil det øge det faglige indhold, hvis der kan indhentes udtalelser, stilles spørgsmål, udformes ændringsforslag og indhentes kommentarer fra et ligestillingsudvalg m.v.

Da ligestillingsområdet således omhandler en lang række forskellige tiltag, som både involverer lovgivning og andre indsatser, er det så meget mere påkrævet, at en samlet og løbende vurdering og diskussion m.v. finder sted.

Med nedsættelse af et stående udvalg samler Folketinget et ansvar for og en faglighed på ligestillingsområdet. Således skal alle partier i Folketinget – med nedsættelse af et stående ligestillingsudvalg – forholde sig til ligestillingsproblematikker. Hvis ligestilling bliver alles ansvar, bliver det indens ansvar. Så selv om ligestillingsloven sikrer, at der placeres et ansvar hos alle, idet ligestilling skal tænkes ind i alle forslag,

er der behov for at placere det overordnede ansvar for området i et særligt udvalg.

Udvalgets behandling

Ligestillingsudvalget skal ligesom de øvrige stående udvalg i Folketinget behandle henviste forslag. Herudover kan udvalget af egen drift tage forslag op med henblik på drøftelse af ligestillingsmæssige spørgsmål og på baggrund heraf afgive en udtalelse eller komme med forslag til ændringsforslag og lign. til det relevante udvalg, hvortil forslaget er blevet henvist. Endvidere forudsættes det, at udvalget i tæt kontakt med ligestillingsministeren holder sig ajour med udviklingen inden for ligestillingsområdet, og det kan i den forbindelse stille spørgsmål til en minister. Endelig vil et ligestillingsudvalg skulle deltage i det europæiske netværk af udvalg, der beskæftiger sig med ligestilling i de nationale parlamenter. For øjeblikket deltager Folketinget med repræsentanter fra Arbejdsmarkedsudvalget og Det Politisk-Økonomiske Udvalg suppleret med ligestillingsinteresserede medlemmer i øvrigt. Frem for alt vil det være naturligt med et tæt samarbejde med Europa-Parlamentets Udvalg om Kvinders Rettigheder og Ligestilling, eftersom ligestilling er en del af EU's kompetenceområde. Det vil også øge muligheden for på et tidligt tidspunkt at få indflydelse, eftersom Kommissionen er forpligtet til et tæt samarbejde med Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentets Udvalg om Kvinders Rettigheder og Ligestilling omfatter følgende sagsområder:

1. Fastlæggelse, fremme og beskyttelse af kvinders rettigheder i Unionen og hertil knyttede fællesskabsforanstaltninger.
2. Fremme af kvinders rettigheder i tredjelande.
3. Ligestillingspolitik, herunder ligestilling mellem mænd og kvinder med hensyn til mulighederne på arbejdsmarkedet og lige behandling på arbejdet.
4. Fjernelse af enhver form for forskelsbehandling på grund af køn.

5. Gennemførelse og videreudvikling af politikken med generel hensyntagen til kønsaspektet («gender mainstreaming») i alle sektorer.
6. Opfølgning og gennemførelse af internationale aftaler og konventioner af betydning for kvinders rettigheder.
7. Informationspolitik vedrørende kvinder.

Et stående ligestillingsudvalg i Folketinget skal arbejde efter samme sagsområder, bortset fra at ordet kvinder under punkt 7 skal udskiftes med køn.

Forslagsstillerne henviser i øvrigt til EU's Charter om Grundlæggende Rettigheder. Her står: »Der skal sikres ligestilling mellem mænd og kvinder på alle områder, herunder i forbindelse med beskæftigelse, arbejde og løn. Princippet om ligestilling er ikke til hinder for opretholdelse eller vedtagelse af foranstaltninger, der giver det underrepræsenterede køn specifikke fordele.«

Samtidig foreslås det, at Udvalget for Forretningsorden træffer beslutning om følgende sagsområder for Ligestillingsudvalget, jf. § 7, stk. 2, i forretningsorden for Folketinget:

Ligestillingsforhold, herunder lov om ligestilling af kvinder og mænd og internationalt ligestillingsarbejde.

Efter forslagsstillernes opfattelse kan man herudover overveje, om lov om lige løn til mænd og kvinder, lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og barselorlov m.v. og lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger samt sager som vold mod kvinder, voldtægt, prostitution, humantrafficking, kønsneutral ægteskabslovgivning, kvinder og mænd i forskning, uddannelse, politik, klerikale embeder, kunst og kultur ligeledes skal være omfattet af udvalgets sagsområder.

Forslagsstillerne vurderer, at et stående ligestillingsudvalg vil koste mellem 250.000 og 500.000 kr. i normalt rejsebudget plus diverse udgifter til møder m.v. Med hensyn til finansiering henviser forslagsstillerne til, at Folketingets årlige budget er på 800 mio. kr. om året.

*Skriftlig fremsættelse***Lone Dybkjær (RV):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af forretningsorden for Folketinget. (Nedsættelse af et Ligestillingsudvalg).

(Beslutningsforslag nr. B 83).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.